CONSTANTINE, GEORGE (c. 1500 - 1560?), clerigwr

Enw: George Constantine
Dyddiad geni: c. 1500
Dyddiad marw: 1560?
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: clerigwr
Maes gweithgaredd: Crefydd
Awdur: Glanmor Williams

Ganwyd, yn ôl ei dystiolaeth ei hun (P.R.O. E321/39/24), tua 1500. Cafodd ei addysg ym Mhrifysgol Caergrawnt, a graddio yn B.Can.L. yn 1524. Mabwysiadodd athrawiaethau'r diwygiad a ffôdd i Antwerp, lle y bu'n cynorthwyo Tyndale a Joye i gyfieithu'r *Testament Newydd* ac i gyfansoddi llyfrau yn erbyn eglwys Rufain. Bu'n byw hefyd ym Mharis am gyfnod a gwnaeth ei gartref yno yn ganolfan taenu llenyddiaeth Lutheraidd (*L.&P.*, iv, 4396). Yn ystod y blynyddoedd hyn bu'n ddiwyd gêl-redeg llenyddiaeth waharddedig i mewn i Loegr. Rhestiwyd ef am y gweithgarwch hwn gan Syr Thomas More yn 1531 ac, o dan wasgfa, rhoes wybodaeth am rai o'i gyd-gynllwynwyr. Dihangodd yn gynnar yn 1531 gan ffoi eilwaith i Antwerp. Wedi dychwelyd i Lundain ar farw More aeth i wasanaeth Syr Henry Norris a ddienyddiwyd gydag Ann Boleyn.

Daeth yr esgob Barlow ag ef i esgobaeth Tyddewi a'i wneud yn ficer Llanhuadain. Ar gyfrif rhyw sylwadau a wnaeth ar awr wan wrth John Barlow, (y par. olaf o dan William Barlow) yn 1539 achwynwyd wrth Thomas Cromwell fod Constantine yn uchel sagrafennwr a charcharwyd ef yn Nh r Llundain. Daeth yn ôl i ffafr, fodd bynnag, ac yn gofrestrydd Tyddewi yn 1546, yn ymwelydd brenhinol i'r esgobaeth yn 1547, yn archddiacon Caerfyrddin yn 1549, ac yn brebendari Llangamarch. Gan ragflaenu'r polisi swyddogol parodd dynnu i lawr yr allor yn eglwys S. Pedr, Caerfyrddin, a gosod bwrdd yn ei lle, gweithred a achosodd gryn fraw. Er ei fod yn Brotestant selog ac yn gofrestrydd cymerodd ran flaenllaw yn y gwrthwynebiad i'r esgob Ferrar ac eisteddodd yn gyd-farnwr â'r esgob Henry Morgan yn y prawf a fu arno. Yn ddiweddarach ar deyrnasiad Mari, beth bynnag, cymerwyd ei swydd a'i fywoliaethau oddiarno. Yn haf 1559 apwyntiodd Elisabeth ef yn un o'r ymwelyddion dros y gylchdaith orllewinol o esgobaethau, ac yn Nhachwedd 1559 gwnaethpwyd ef yn archddiacon Aberhonddu. Gan i'w olynydd gael ei sefydlu yn yr ofalaeth hon ar 3 Chwefror 1561 ymddengys i Constantine farw yn hwyr yn 1560 neu'n gynnar yn 1561. Bu'n briod ac yr oedd iddo un ferch a ddaeth yn briod i Thomas Young.

Awdur

Syr Glanmor Williams

Ffynonellau

Oxford Dictionary of National Biography a'r cyfeiriadau a roir yno

T. Amyot, 'Transcript of an original manuscript, containing a memorial from George Constantyne to Thomas, Lord Cromwell', *Archaeologia* (1831) xxiii, 50-78

Bulletin of the Board of Celtic Studies, xiv, 45-54, 125-38, xv, 212-24, xvi, 38-48

Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII, yn arbennig cyf. iv, 4030, 4396, 4693, v, 532, 574, ix, 226, x, 222, xiv (ii), 400

J. F. Mozley, *William Tyndale. A Biography* (Llundain 1937), 205-9

Syr Thomas More, Apology yn *More's English Works* (1557)

Cylchgrawn Llyfrgell Genedlaethol Cymru, v, 186

A. Ogle, *The tragedy of the Lollard's Tower I. The case of Richard Hunne, with its aftermath in II. The Reformation Parliament, 1529-33 a review of events from the downfall of Wiolsley to the birth of Elizabeth* (Rhydychen 1949), 282-4, 290

Journal of the Historical Society of the Church in Wales, ii, 61-71

E. Yardley, *Menevia Sacra. Arch. Camb.* (1927), 210

Dolenni Ychwanegol

Wikidata: Q5538093

Dyddiad cyhoeddi: 1970

Hawlfraint Erthygl: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

Cyfrannu